

Oslo politidistrikt
Postboks 2093 Vika
0125 OSLO
post.oslo@politiet.no

Telefon + 47-48 17 07 85
Org.nr. 975 615 308 MVA

E-post leder@oa.birdlife.no
Internett oa.birdlife.no

Deres ref.

16253701 76229

Deres kontaktperson

Vår ref.

Sak/672

Vår kontaktperson

Bjørn Olav Tveit

Dato

27.11.2023

Klage på henlagt anmeldelse av Kilen Sjøflyklubb i Bærum

Vi viser til brev fra Politiet i Oslo av 7. november 2023, saksnr. 16253701 76229/23-201, med opplysning om at vår anmeldelse av Kilen Sjøflyklubb i Bærum er henlagt som følge av manglende saksbehandlingskapasitet.

Anmelder, BirdLife Norge, Asker og Bærum lokallag, påklager avgjørelsen. Vi kan ikke se at vilkårene for å henlegge av kapasitetshensyn er oppfylt i denne saken.

Utgangspunktet er at politiet har etterforskningsplikt, jf. straffeprosessloven § 224 første ledd. Under visse vilkår er det likevel adgang til å unnlate å sette i verk etterforskning som følge av ressursprioriteringer. De grunner som kan forsvare henleggelse på dette grunnlaget, foreligger ikke i denne saken.

Vi viser til Riksadvokatens rundskriv 3/2016 om henleggelse av kapasitetsgrunner: Adgangen til å henlegge et anmeldt forhold på grunn av manglende saksbehandlingskapasitet er som utgangspunkt begrenset til saker med ukjent gjerningsperson, jf. rundskrivet avsnitt 14 flg. Dersom gjerningspersonen er navngitt eller på annen måte identifisert i anmeldelsen, eller hvis det ved beskjeden bruk av ressurser er åpenbart at gjerningsperson kan identifiseres, skal ikke saken henlegges av ressurs-hensyn.

I denne saken er det kjent gjerningsperson: Det er Kilen Sjøflyklubb som foretak som er anmeldt for forhold tilknyttet deres virksomhet, nærmere bestemt innflyginger i lav høyde over naturreservat i strid med regler for verneområdet. Dersom det også er aktuelt å etterforske enkeltpersoner for brudd på vernereglene ved spesifikke hendelser, må det antas at også disse kan identifiseres ved beskjeden etterforskning. Vi har dokumentert overtredelsen med video, vedlagt anmeldelsen. Det er også mulig å se flyenes eksakte bevegelser på for eksempel FlightRadar24. Vi antar derfor at det er relativt enkelt å oppklare denne saken.

Sak mot kjent gjerningsperson kan bare henlegges dersom det foreligger en særlig grunn for det, jf. Riksadvokatens rundskriv 3/2016 avsnitt 21. Som det her presiseres er adgangen til henleggelse i disse tilfellene meget snever, også for de mindre alvorlige sakene, med mindre det dreier seg om helt bagatellmessige forhold. Overtredelse av naturmangfoldloven og verneregler i et naturreservat er normalt ikke å regne som bagatellmessige forhold.

Her må det tas i betraktning at sjøflyklubbens virksomhet i umiddelbar nærhet til flere fuglereservater har vært gjenstand for oppmerksomhet fra miljømyndighetene i forbindelse med reguleringsplan og konsesjon, hvor miljømyndighetene av hensyn til verneverdiene i området ønsket å nedlegge sjøflyhavnen. Sjøflyhavnen er inntil videre tillatt videreført, men på grunn av de særlige miljøhensyn som her gjør seg gjeldende ble det i Luftfartstilsynets konsesjon av 8. januar av 2018 også inntatt en særskilt miljøbestemmelse som konsesjonsvilkår nr. 3:

Konsesjonshaver har ansvaret for at inn- og utflygningstraseer er utarbeidet i samarbeid med lokale myndigheter. Traseene må tilpasses vedtatte bestemmelser om verneområder i nærområdet.

Overtredelser av vernebestemmelsene kan i lys av dette ikke betegnes som bagatellmessige forhold, da det er i strid med viktige miljøhensyn. Sjøflyhavnen er lokalisert nær naturreservater som skal ivareta fuglebestandene i et område utsatt for betydelig press fra flere hold, og hvor videre drift av sjøflyhavnen er gitt videre konsesjon på premisser om at inn- og utflygninger ikke skjer i strid med naturmangfoldloven eller vernebestemmelsene for de nærliggende naturreservatene.

Storøykilen naturreservat er et av svært få gjenværende tilholdssteder for våtmarksfugler i indre Oslofjord, ettersom tilsvarende områder har blitt nedbygd til fordel for industri, båthavner, badeplasser m.v. Området fikk derfor lovens strengeste vernekategori i 1992. I verneforskriften fremgår det at området er vernet for å bevare et viktig våtmarksområde med vegetasjon, fugleliv og annet dyreliv som naturlig er knyttet til området. Vi viser til naturmangfoldlovens § 37, tredje ledd, der det heter: *I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.* Den største enkeltfaktoren som truer verneverdiene i Storøykilen NR i dag er menneskelige forstyrrelser. Dette forekommer i dag på flere måter, men den eneste systematiske forstyrrelsen foretatt av en enkeltaktør, er den gjentatte overtredelsen Kilen Sjøflyklubbs medlemmer foretar. Klubben har konsesjon fra Luftfartsverket til å ha sin base og drive sin virksomhet utenfor reservatet, men de har ikke tillatelse til å bruke luftrommet over naturreservatet til lavtflyging ved letting og landing.

Statsforvalteren har påpekt dette overfor klubben, og henstilt til at de ikke må fly i lav høyde over reservatet, uten at påpekningen har fått synlige følger. I Statsforvalterens besøksstrategi for Storøykilen naturreservat (vedtatt i 2023), heter det: *En annen forstyrrelsesfaktor for fugl er innflyvende fly til Kilen sjøflyhavn [...] flyene anses som en vesentlig del av den samlede belastningen fuglelivet utsettes for.*

Overtredelsene forårsaker at de ville fuglene som bruker området som rasteplass under trekket blir skremt bort fra området, og de har begrenset med alternative steder å slå seg ned. Virksomheten er derfor klart med på å forringe verneverdiene angitt i verneformålet, og dermed etter vårt syn et klart brudd på naturmangfoldloven. Det bør dermed kunne betegnes som alvorlig miljøkriminalitet. Både forsettlige og uaktsomme overtredelser er straffbare etter naturmangfoldloven § 75. Ettersom overtredelser skjer rutinemessig og dessuten i strid med Statsforvalterens påpekning, mener vi overtredelsene er å betegne som forsettlige, og dermed straffeskjerpene.

For øvrig viser vi til Rundskriv nr. 1/2023 fra riksadvokaten om mål og prioriteringer for straffesaksbehandlingen i 2023. Her fremgår det at bekjempelse av alvorlig miljøkriminalitet som kan skade naturmangfoldet skal prioriteres, jf. rundskrivet side 8. Videre vises det til rundskrivet side 6, hvor det er presisert at det etter omstendighetene kan være grunn til å prioritere også lovbrudd som isolert sett ikke fremstår som alvorlige, dersom skadefølgene av overtredelse samlet sett er svært alvorlige, for eksempelvis i saker om miljøkriminalitet. I denne saken må det tas hensyn til summen av belastninger som de sårbare fuglereservatene her utsettes for, og at også enkeltstående overtredelser kan få store konsekvenser for naturmangfoldet.

På dette grunnlaget klager vi på henleggelsen, og ber om at saken etterforskes med sikte på strafferettslig reaksjon. Det påpekes at klager til statsadvokatene over politiets kapasitetshenleggelse – både med kjent og ukjent gjerningsperson – skal behandles grundig, jf. Riksadvokatens rundskriv 3/2016 avsnitt 24.

Vennlig fuglehilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'B. O. Tveit', written in a cursive style.

Håkan Billing
leder BirdLife OA

Bjørn Olav Tveit (signatur)
naturvernkontakt BirdLife Asker og Bærum lokallag